

สนมพร ฉิมเฉลิม : กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ (TELEVISION NEWS ANNOUNCER SELECTION PROCESS) อ. ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. กิตติ กันภัย, 330 หน้า.
ISBN 974-334-894-8

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประเภท และความแตกต่างของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ และเพื่อศึกษาถึงกระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 แห่งในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของแต่ละสถานีโทรทัศน์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2542 โดยใช้กรอบแนวคิด เช่น ทฤษฎีสื่อสารมวลชนแนวเศรษฐศาสตร์การเมือง ทฤษฎีองค์กรสื่อสารมวลชน แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกาศข่าวและคุณสมบัติผู้ประกาศข่าวมาประกอบการพิจารณา

ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. ผู้ประกาศข่าวหลัก 2. ผู้ประกาศข่าวร่วมหรือผู้นำเสนอข่าว 3. ผู้รายงานข่าว โดยพบว่า สัดส่วนของผู้ประกาศข่าวประเภทผู้ประกาศข่าวหลัก มีจำนวนน้อยที่สุด ขณะที่จำนวนผู้ประกาศข่าวร่วมหรือผู้เสนอข่าวเป็นจำนวนมากที่สุด และสัดส่วนของผู้รายงานข่าวรองลงมา

ในส่วนของกระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของแต่ละสถานีโทรทัศน์นั้น พบว่ามีกระบวนการคัดเลือกทั้งสิ้น 4 กระบวนการ คือ 1. กระบวนการคัดเลือกโดยการประกาศรับสมัครคัดเลือกอย่างเป็นทางการ 2. กระบวนการคัดเลือกโดยการไต่เต้า 3. กระบวนการคัดเลือกโดยการดึงบุคคลภายนอกที่มีความสามารถโดดเด่นเป็นพิเศษ 4. กระบวนการคัดเลือกโดยระบบอุปถัมภ์ โดยที่แต่ละสถานีโทรทัศน์จะมีกระบวนการคัดเลือกที่แตกต่างกันตามปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบาย และเจ้าของหรือผู้บริหารสถานี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคัดเลือก รองลงมาคือ เทคโนโลยี ส่วนปัจจัยภายนอกได้แก่ ระบบการเมือง ระบบกฎหมาย ระบบการตลาด ความคาดหวังของผู้ชมในทัศนะของผู้บริหาร การวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชน อื่น ๆ และความเป็นวิชาชีพเป็นปัจจัยทางอ้อมที่ส่งผลต่อเจ้าของ หรือผู้บริหารสถานีที่จะกำหนดเป็นนโยบาย และหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของแต่ละสถานีโทรทัศน์ โดยเฉพาะบรรดาเจ้าของหรือผู้บริหารสถานีถือเป็นปัจจัยหลักในการมีอำนาจตัดสินใจในการกำหนดหลักเกณฑ์กระบวนการคัดเลือก ผู้ประกาศข่าว รวมไปถึงเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่และคุณสมบัติของผู้ประกาศข่าวด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่า โครงสร้างของสถานีโทรทัศน์ที่แตกต่างกันของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งล้วนส่งผลต่อกระบวนการและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ประกาศข่าว โดยสถานีโทรทัศน์ที่เน้นนโยบายการเสนอความบันเทิงเป็นหลัก จะให้ความสำคัญกับคุณสมบัติภายนอกของบุคคลที่จะมาเป็นผู้ประกาศข่าว ส่วนสถานีโทรทัศน์ที่เน้นการนำเสนอข่าวสารความรู้ จะให้ความสำคัญกับคุณสมบัติในด้านความเป็นผู้รู้เรื่องข่าว และมีคุณสมบัติเป็นผู้สื่อข่าวมาก่อนเป็นหลัก อันสอดคล้องกับการที่สถานีโทรทัศน์แทบทุกแห่งมีสัดส่วนผู้ประกาศข่าวประเภทผู้นำเสนอข่าวเป็นจำนวนมากที่สุด

ภาควิชา สื่อสารมวลชน
สาขาวิชา สื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม